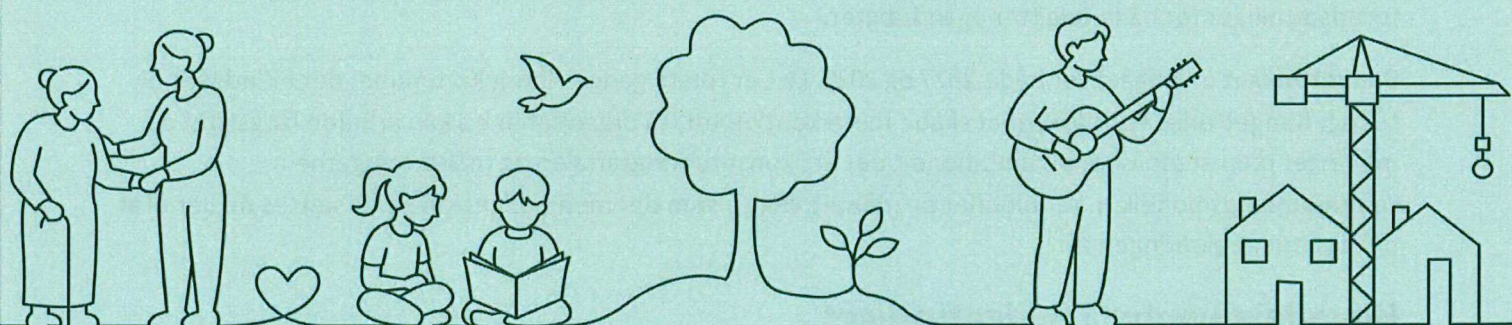

VIBORG
KOMMUNE

Budgetforlig

Budget 2027-2030 for Viborg Kommune

2-årigt budgetforlig for Viborg Kommune

Fokus på investeringer i vækst og at styrke velfærden

Indledning

Der er indgået et budgetforlig for 2027 og 2028 for Viborg Kommune mellem Venstre, Socialdemokratiet, Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Alternativet og Enhedslisten samt løsgænger Pernille Dam Marcussen.

I dette første budgetforlig for det nye Viborg Byråd har der været fokus på at leve op til både budgetstrategien og prioriteringerne i [konstitueringsaftalen](#).

Konstitueringsaftalen er også fundamentet for [den nye Sammenhængsmodel for Viborg Kommune](#), hvor udviklingen af kommunen baserer sig på tre pejlemærker: Udvikling og vækst, Stærk velfærd samt Udvikling af fællesskaber. Budgetforliget skriver sig direkte ind i pejlemærkerne.

Byrådet har forud for budgetforhandlingerne inviteret borgere, råd og bestyrelser til dialog om kommunens prioriteringer. De mange input og høringssvar fra borgermødet har bidraget med værdifulde perspektiver på bl.a. velfærd, børn og unge, erhverv og vækst, frivillighed, infrastruktur og landdistrikter, som er indgået i overvejelserne ift. prioritering af budgettet.

På trods af en gunstig økonomiaftale har det været en svær budgetlægning. Der er pres på social- og familieområderne, hvor det har været nødvendigt at tilføre markant flere midler. Samtidig har forligspartierne fundet det afgørende vigtigt at tage hul på at realisere ambitionerne i konstitueringsaftalen, både når det gælder om at investere i vækst og erhvervsudvikling og at styrke velfærdsområderne.

Forligspartierne har lagt vægt på at finde reel finansiering, hvor byrådet tager ansvar for serviceniveauet overfor borgerne og for de ansattes trivsel og arbejdsmiljø.

Det er afgørende for forligspartierne, at det er et ansvarligt budget, og at det bygger på realistiske forudsætninger for både udgifter og indtægter.

Budgetforliget er indgået for både 2027 og 2028. Det er første gang i Viborg Kommune, der er indgået et toårigt budgetforlig. Formålet er at skabe mere kontinuitet, så organisationen kan arbejde langsigtet og målrettet med at realisere de ambitioner, der er i konstitueringsaftalen og målsætningerne i sammenhængsmodellen. Ambitioner og målsætninger, som der med budgetforliget afsættes midler til at påbegynde realiseringen af.

Hovedelementer i budgetforliget

- Vækstpakke på 10 mio. kroner årligt til erhvervsudvikling og samlet 40 mio. kr. over den 4-årige periode. Indsatsen omhandler bl.a. ny organisering af og bedre styring og optimering af den erhvervsfremmeindsats, som Viborg Kommune finansierer gennem eksterne samarbejdspartnere.

Endvidere skal indsatsen dække udbygning af en organisation, der skal udvikle og opbygge industriparken i Foulum, samt en forstærket uddannelsesindsats.

- Styrke børn og unge-området – blandt andet ved at afsætte midler til flere uddannede pædagoger i dagtilbud, løfte den økonomiske ramme for folkeskolen, sikre lejrskole mindst en gang i skoletiden og afsætte en pulje til at styrke indsatsen for børn og unge i mistrivsel, herunder blandt andet skolevægring. Der tilføres 20,6 mio. kr. i 2027 og samlet 123 mio. kr. i budgetperioden.
- Styrkelse af velfærden på de to specialiserede socialområder, det vil sige socialområdet og familieområdet. Der tilføres flere midler, og områderne skal fremadrettet følge de almindelige økonomistyringsprincipper, herunder skal de to udvalg prioritere og finde reduktioner i kan-opgaver. Der tilføres samlet familieområdet 70 mio. kr. i budgetperioden, og socialområdet 93,8 mio. kr.
- Nyt botilbud – en vigtig indsats for den fremadrettede styring af socialområdet er at udvide kapaciteten, så flere borgere kan anvises til kommunale botilbud. Der etableres et botilbud med 36 pladser og en samlet økonomi på 120 mio. kr.
- Der tilføres flere midler til ældreområdet på grund af flere ældre og til bedre normering: 16,2 mio. kr. årligt og samlet 64,8 mio. kr. over budgetperioden.
- Velkomstcenter i det gamle rådhus – der er afsat midler til at kunne gennemføre ombygningen af det gamle rådhus til Velkomstcenter. I alt 82 mio. kr. heraf forudsættes ekstern finansiering på 24 mio. kr.
- Budgetforliget finansieres gennem reduktioner, og derudover tilbagerulles skattelettelsen fra 2022, så indkomstskatten fra 2027 igen er 25,7 pct. På grund af en skattenedsættelse i budget 2022 har Viborg Kommune "frit lejde" til at kunne tilbagerulle skatteprocenten til det gamle niveau uden sanktioner. Den kompensation, der blev givet fra staten til skattenedsættelsen, er udløbet i 2026.

Udvikling og vækst

Økonomisk og befolkningsmæssig vækst er vigtig for Viborg Kommunes fortsatte udvikling.

Budgetforliget bekræfter de politiske ambitioner om Viborg som vinderkommune og den bedste kommune at drive virksomhed i. Indsatserne har allerede løftet kommunens placering markant i DI's erhvervsanalyse. Med budgettet afsættes der økonomi til en forstærket indsats for at fremme de politiske mål om udvikling og vækst.

Vækstpakke til erhvervsudvikling

Der etableres en særlig vækstpakke til erhvervsudvikling på 10 mio. kr. årligt. Heri indgår, at anvendelsen af de nuværende puljer til erhvervsfremme og markedsføring skal have et kritisk eftersyn med henblik på at øge værdien og effekten af disse fx kommunens evne til at tiltrække investeringer, øge bosætningen og skabe mere turisme. Samtidig skal der sikres koordinering og optimering af den erhvervsfremmeindsats, som Viborg Kommune køber sig til hos eksterne samarbejdspartnere.

Med etablering af den kommende nationale industripark i Foulum, tæt på AU Viborgs nye uddannelser og forskningsmiljøer, bliver Foulum ét af de stærkeste udviklings- og industrimiljøer i verden indenfor

fremtidens fødevareproduktion og 'biosolutions'. Den fysiske planproces forventes afsluttet i 2027. Med vækstpakken igangsættes nu også den forretningsmæssige forberedelse, herunder udbygning af en organisation, der kan udvikle og opbygge industriparken og bl.a. sikre opkøb af de nødvendige arealer, så salg af erhvervsgrunde hurtigst muligt kan begynde.

Viborg Kommune har tiltrukket 11 nye uddannelser indenfor få år. Dette understøtter en positiv befolkningstilvækst og kvalificeret arbejdskraft til erhvervslivet. For at forstærke denne positive udvikling skal dette arbejde fremover organiseres i en særlig uddannelsesfond, som både kommune, virksomheder, uddannelsesinstitutioner og lokale fonde samt naturligvis unge indgår i.

A26 mellem Viborg og Aarhus skal udbygges hurtigst muligt og togforbindelsen mellem Viborg og Aarhus skal også forbedres. Derfor udarbejdes der helt konkrete forslag, som kan få DSB og Banedanmark til at afkorte køretiderne.

Kollektiv trafik

Eventuelt mindreforbrug fra Midttrafik skal geninvesteres i kollektiv trafik.

Investeringer i Bjerringbros udvikling

Som videreudvikling af Helhedsplanen for Bjerringbro fra 2019, hvor der er igangsat og realiseret en lang række investeringer og med Byvækststrategien for Bjerringbro og omegn, som byrådet vedtog i 2025, har forligskredsen prioriteret 1,4 mio. kroner i områdefornyelse fra 2027-2029 og 2,5 mio. kroner til en legeplads ved Åpromenaden i 2029.

Herudover ønsker forligskredsen, at Naturvidenskabernes Hus (NVH) fastholder sin rolle som et legende læringsunivers for elever i folkeskolerne i Viborg Kommune, hvor NVH i en årrække har leveret undervisningsforløb. Der afsættes et samlet årligt tilskud på 1 mio. kr. fra 2027 og frem til NVH.

Stærk velfærd

Budgetforliget afspejler visionen om at investere og prioritere i velfærd med fokus på at sikre trivsel. På de specialiserede områder prioriteres høj faglighed, kapacitet og kvalitet sammen med behov for økonomisk styrbarhed og bæredygtighed. Folkeskolen skal være det naturlige førstevalg, pædagogandelen i dagtilbud skal øges og der skal arbejdes mere med tidlig indsats med fokus på trivsel.

Styrbare specialiserede socialområder

De specialiserede socialområder er under pres. Det er et hovedfokus for forligspartierne, at der skal findes langsigtede og bæredygtige løsninger på de udgiftsudfordringer, der de seneste år har været på områderne. Opgaven kalder på lokalpolitiske prioriteringer.

Økonomien på de specialiserede socialområder skal bringes i balance. Derfor tilføres der over fire år 70 mio. kr. til familieområdet og 93,8 mio. kr. til voksenområdet og budgetnedtrapninger vedtaget i tidligere budgetforlig fjernes. Heri indgår at forvaltningen skal finde yderligere finansiering gennem omlægninger eller reduktioner på serviceniveau. Forslag skal fremlægges for forligspartierne til godkendelse inden budgetvedtagelsen.

Ved udsigt til fremtidige budgetoverskridelser skal udvalgene således anvise finansiering inden for eget område efter de almindelige økonomistyringsprincipper.

Forligspartierne er desuden enige om, at merforbrug i 2026 ikke overføres til 2027.

Kvalitet samt faglig og social trivsel i folkeskolen

Folkeskolen skal være det naturlige førstevalg. Trivsel er vigtigt, og der skal et særligt fokus på faglig trivsel for flere, og flere skal bestå 9. klasses afgangsprøve i dansk og matematik.

Forligskredsen tilføjer skoleområdet 10,6 mio. kr. i 2027 og 57,4 mio. kr. over budgetperioden med henblik på at sikre kvaliteten og styrke børnenes faglige og sociale trivsel.

Vi vil prioritere, at alle børn skal på lejrskole mindst én gang i deres skoletid.

Dagtilbud – øget pædagogandel

Vi vil foruden at sikre minimumsnormeringer, arbejde efter en målsætning om en pædagogandel i daginstitutioner på 70 %. Vi vil realisere målsætningen i takt med naturlig afgang samt igennem opkvalificering af eksisterende personale. Der tilføjes 5 mio. kr. i 2027 og 46,1 mio. kr. over budgetperioden. Hvis der er mulighed for at ansætte flere pædagoger i en hurtigere takt end budgetforøgelsen lægger op til, er forligspartierne villige til at se ind i mulighederne for at fremrykke investeringerne. Der skal være fokus på fastansættelse af pædagoger under uddannelse.

Styrket indsats for børn og unge i mistrivsel (skolevægring)

Forligspartierne styrker en målrettet indsats for børn og unge i mistrivsel (herunder skolevægring) ved at afsætte 5 mio. kr. årligt og 20 mio. kr. over budgetperioden. En styrket og mærkbar indsats skal sikre, at færre børn har massivt skolefravær. En god skolegang skaber bedre forudsætninger for trivsel, udvikling og læring i en styrkelse af almenområdet.

Udvikling af fællesskaber

Fællesskaber er vigtige, fordi de skaber tilhørsforhold, tryghed og mening i det moderne menneskes liv. Fællesskaber har derfor betydning for vores trivsel, sundhed og evne til at løse egne og fælles udfordringer. Det kan f.eks. være støtte i svære situationer, bedre læring og personlig udvikling for børn og unge, sammenhængskraft i kommunens mange mindre bysamfund, ligesom det at være en del af noget større giver identitet og tilhørsforhold.

Derfor er styrkelse af fællesskaber én af byrådets allerstørste ambitioner, hvorfor der udover de eksisterende puljer til foreningsliv og landdistrikter m.m. er afsat nye midler til følgende:

Styrke det frivillige sociale arbejde

Forligspartierne er enige om at tilføje 2 mio. kr. årligt og 8 mio. kr. over budgetperioden i § 18-midler, så der gives mulighed for at omlægge dele af de større tilskud til civilsamfundsorganisationerne De Frivilliges Hus, UngBo, Fristedet Sind, Kirkens Korshærs varmestue og Kirkernes Sociale Arbejde.

Seniorbofællesskaber

Folketinget har vedtaget en ny ordning, der har til formål at understøtte etableringen af seniorbofællesskaber. Ordningen indebærer, at den kommunale grundkapital reduceres med to tredjedele. Det betyder, at det kommunale grundkapitalindskud reduceres fra ca. 250.000 kr. for en almen bolig til ca. 85.000 kr. for en seniorbolig. Forligspartierne ønsker at fremme denne boligform, som der opleves stor efterspørgsel efter. Der inviteres snarligt til møde med boligselskaberne i Økonomi- og Erhvervsudvalget. Der er i budgettet afsat 5 mio. kr. årligt til grundkapitalindskud til almene boliger, der eventuelt kan omlægges til seniorbofællesskaber.

Finansiering

½ pct. reduktion i 2027 findes ved produktivitetsforbedringer

Det indgår i budgetstrategien, at den ½ pct. reduktion, der er indarbejdet i 2027, findes ved øget produktivitet. Den ½ pct. svarer til 24 mio. kr. årligt. Partierne i budgetforliget er enige om, at de 24 mio. kr. fordeles på serviceområderne, eksklusiv administrationen får sin egen reduktion, se næste afsnit.

Direktionen bemyndiges til at foretage den videre fordeling indenfor serviceområderne, idet det forudsættes, at reduktionerne gennemføres ved produktivitetsforbedringer og dermed uden, at det går ud over kvaliteten i ydelserne over for borgerne eller medarbejdernes trivsel og arbejdsmiljø. Der vil til byrådets 2. behandling være vedlagt et bilag, der viser fordeling af reduktionen på serviceområderne. Desuden er det indarbejdet i budgettet, at den ½ pct. reduktion, der allerede er indarbejdet hvert år i 2027-29 videreføres i 2030. Det betyder en reduktion på yderligere 24 mio. kr. i 2030.

Administrativ besparelse

Det indgår i økonomiaftalen mellem Regeringen og Kommunernes Landsforening (KL), at kommunerne skal reducere deres administrative udgifter for at skaffe råderum til serviceområderne. Der er i budgettet indarbejdet 4,2 mio. kr. årligt fra 2027 og yderligere 4,2 mio. kr. fra 2028 og dermed i alt 8,4 mio. kr. fra 2028 og frem. Reduktionen udmøntes på administration i bred forstand og på både løn og andre konti. Direktionen bemyndiges til at udmønte besparelsen.

Mulighedskataloget og andre reduktioner

Det har været nødvendigt at indarbejde en række reduktioner i budgettet for at få et økonomisk ansvarligt budget til at hænge sammen. De fleste reduktioner er taget fra mulighedskataloget, hvor konsekvenserne også er beskrevet. Derudover er der enkelte andre forslag.

Der er reduktioner for i alt 35,6 mio. kr. i 2027, 34,6 mio. kr. i 2028, 31,4 mio. kr. i 2029 og 31,4 mio. kr. i 2030. De enkelte besparelser fremgår af vedlagte talmateriale til budgetforliget.

Skat

Budgetforliget finansieres gennem reduktioner, og derudover tilbagerulles skattelettelsen fra 2022, så indkomstskatten fra 2027 igen er 25,7 pct. På grund af en skattenedsættelse i budget 2022 har Viborg

Kommune "frit lejde" til at kunne tilbagerulle skatteprocenten til det gamle niveau uden sanktioner. Den kompensation, der blev givet fra staten til skattenedsættelsen, er udløbet i 2026. Det betyder et øget provenu på 43 mio. kr. i 2027.

Lånoptagelse

Der indarbejdes lånoptagelse til de budgetlagte udgifter på drift og anlæg, der giver mulighed for at kunne optage lån efter de statslige regler for kommunernes lånoptagelse. Det gælder primært energibesparende foranstaltninger og udgør 20 mio. kr. årligt.

Anlæg

Det samlede anlægsbudget over fire år udgør i alt 1,6 mia. kr. og rummer en lang række projekter på de enkelte udvalgsområder:

Til energirenovering af bygninger og udfasning af olie- og gasfyr for 126 mio. kr. i budgetperioden

Investeringer på de tekniske områder, herunder infrastruktur for ca. 150 mio. kr. (ekskl. Domkirkeområdet).

Investeringer i udvidelse af kapaciteten på de to specialiserede socialområder, herunder et nyt længerevarende botilbud til 120 mio. kr. Der er desuden ifm. budgetforlig 2026 afsat 71 mio. kr. til ny døgn- og aflastningsinstitution som erstatning for Egeskovhus og Rødehus.

Investeringer på klima- og miljøområdet, herunder investeringer på affaldsforsyningen for ca. 258 mio. kr.

Investeringer i Domkirke kvarteret på ca. 130 mio. kr.

Investeringer i landdistriktsudvikling på 25 mio. kr.

Investeringer i bolig- og erhvervsudvikling (jordkøb og byggemodning) i hele kommunen for 447 mio. kr.

Nye anlægsprojekter og større justeringer i anlægsbudgettet:

Etablering af længerevarende botilbud

Der etableres et længerevarende botilbud med 36 pladser til 120 mio. kr. på socialområdet, idet Viborg Kommune ikke i dag har den nødvendige botilbudskapacitet til at imødekomme behovet og sikre den økonomiske bæredygtighed af området. Målgruppen for botilbuddet er borgere, som på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk og/eller psykisk funktionsevne har behov for omfattende støtte efter servicelovens §108.

Velkomst- og Hærvejscenter i det gamle rådhus

Det nye museum Wibergis åbner i foråret 2027. Senere følger Stænderpladsen, Domkirkepladsen og andre uderum, ligesom det gamle rådhus ombygges til et nyt Velkomst- og Hærvejscenter, der binder hele Domkirke kvarteret sammen i ét hus, der både rummer velkomst- og turismefunktioner inklusive cafe i stueplan, unikke udstillings- og mødesale på 1. etage og mulighed for at flytte det Hærvejssekretariat, der samler alle 15 kommuner langs Hærvejen i én samlet turistdestination, ind på 2. sal. Dette vil alt sammen

understøtte og fastholde Viborg som hovedby for hele Hærvejen, når den de kommende år løftes markant bl.a. gennem bevillinger fra Nordea Fonden på ca. 300 mio. kr.

Til dette nye Velkomst- og Hærvejscenter er nu samlet set afsat ca. 82 mio. kr. inklusiv en bufferpulje på 19 mio. kr. til at imødegå risici ved en kompleks renovering. Af disse er indtil videre 24 mio. kr. finansieret af fonde.

Midler til realisering af udviklingsplan for Viborg midtby

Der afsættes yderligere 20 mio. kr. til den ambitiøse plan for udvikling af Viborg Midtby. Det sikrer, at midtbyens modernisering nu kan fortsætte på både Hjultorvet, Trappetorvet og Gravene. Midlerne fordeles med 10 mio. kr. i henholdsvis 2029 og 2030.

Østlig omfartsvej

Der er afsat 44,2 mio. kr. over budgetperioden til østlig omfartsvej. Der igangsættes VVM-undersøgelse i 2027.

Faglokaler i folkeskolerne

Der afsættes 6 mio. kr. i 2029 og yderligere 6 mio. kr. i 2030 til renovering af faglokaler i folkeskolerne.

Nye lokaler til Klub Stedet

Der afsættes i alt 5,5 mio. kr. i 2027 og 2028 til nye lokaler til Klub Stedet.

Udbygning af hjælpemiddelservice

Der afsættes i alt 7 mio. kr. i 2029 og 2030 til udvidelse af lagerkapaciteten til hjælpemidler. Brugen af hjælpemidler er i konstant vækst både i antal og diversitet. Kombineret med en stigende opgave portefølje er der behov for en udbygning af lagerkapaciteten.

Viborg Stadion

Der afsættes i alt 2,4 mio. kr. i 2029 og 2030 til renovering af spærkonstruktion.

Bynær naturudvikling

Der afsættes 1 mio. kr. årligt fra 2028 til strategisk jordkøb for at skabe mere sammenhængende og bynær natur.

Kulturtorv på Stoholm Skole

Der afsættes 2 mio. kroner i 2027.

Aftaleforhold

2-årig aftale

Forligspartierne er enige om, at der med budgetforliget er sat en tydelig retning og udstukket rammer for både 2027 og 2028. Hvis der opstår ændringer af budgetforligets forudsætninger, er det forligspartierne, der i fællesskab genforhandler og justerer forliget i forbindelse med budgetlægningen for 2028-2031.

Forbehold for kommende finanslov

Forligspartierne tager forbehold for konsekvenserne af den kommende finanslov. Såfremt finansloven medfører væsentlige økonomiske eller opgavemæssige konsekvenser for kommunen, kan der være behov for efterfølgende tilpasninger af budgettet

Etablering af botilbud

Der er meddelt tilsagn fra ministeriet om lån på 8 mio. kr. i 2027 til etablering af botilbuddet. Dermed belaster projektet hverken likviditet eller statslig anlægsramme i 2027. Der kommer en ny låneansøgningsrunde i 2027 vedrørende udgifterne i 2028 og frem. Projektet er budgetlagt under forventning om lånetilsagn og dermed, at det ikke belaster anlægsrammen eller likviditeten, og skulle det ikke blive tilfældet, er forligspartierne villige til at prioritere i anlægsbudgettet i 2028 og frem.

Statsligt finansierede vand- og naturprojekter

Der afsættes ikke yderligere midler til statslig finansierede vand- og naturprojekter, da der arbejdes på at få ændret på regelsættet, så vand- og naturprojekter ikke belaster den kommunale anlægsramme og heller ikke den kommunale likviditet. I det omfang der bliver behov for det i 2027, er byrådet indstillet på at tillægsbevilge finansieret af de statslige midler.

Økonomisk politik

Partierne er enige om at bekræfte de økonomiske styringsprincipper, som byrådet har vedtaget, og som blandt andet siger, at der ikke gives kassefinansierede tillægsbevillinger.

Økonomaftalen for 2027

Byrådet har haft som sigtepunkt under budgetlægningen at overholde de vejledende rammer for service og anlæg, som Kommunernes Landsforening (KL) har meldt ud. Forligspartierne er villige til at foretage tekniske omplaceringer i forliget, hvis det bliver nødvendigt for at kunne hjælpe KL med samlet at overholde økonomaftalen på landsplan.

Bilag:

1. Talmateriale
2. Anlægsbudget 2027-2030

Viborg, den 11. september 2026.

Borgmester:

Katrine Fusager Rohde

For Venstre:

Frederik Houmann Thuesen

For Socialdemokratiet:

Anders Bertel

For Danmarksdemokraterne:

Torsten Nielsen

For Socialistisk Folkeparti:

Marie-Louise Høgh

For Alternativet:

Stine Isaksen

For Enhedslisten:

Aksel Rosager Johansen

Løsgænger:

Pernille Dam Marcussen